

tidsskrift.dk

De vigtigste af danske i arktiske Egne udførte Rejser og Forskninger.

Geografisk Tidsskrift, Bind 19 (1907)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0019-PDF/gto_0019_67234.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=67234>

pdf genereret den : 22/5-2008

saadanne Forhold var alle belavede paa at flygte ind i Direktørboligen; herfra havde dog enkelte Skud ret hurtig forjaget dem. Grunden til disse Skærmydsler er flere, dels kan Osseterne, der her er Muhamedanere, ikke lide Evropæerne, dels er de misundelige over, at de ikke selv driver Minerne, hertil kommer de almindelige Røverilyster samt ogsaa Overtroen, der, naar et eller andet Ondt hænder en Aul, sætter Skylden herfor paa Evropæerne.

Trods den forcerede Tur havde jeg faaet Lejlighed til at se og tale med adskillige Osseter. Som jeg før har bemærket er de alle ret smaa Folk og adskiller sig i den Henseende stærkt fra de øvrige Kaukasiere, de bliver sjældent over 5 $\frac{1}{4}$ Fod. De har en ret bred Legemsbygning og var smidige og elastiske. Ansigterne var ovale med udprægede iranske Træk, deres Haarfarve var oftest blond eller rødlig, og kun et Par mørkhaarede Kvinder saa jeg. Smukke kunde man ikke kalde Mændene; derimod saa jeg flere særdeles smukke Kvinder. Osseterne beskæftiger sig i det hele udelukkende med Agerbrug og Kvægavl, og i de seneste Tider er en Del optagne i de i Drift værende belgiske Miner. I tidligere Tider var de alle Parsere af Religion, nu næsten alle Muhamedanere, en Del er russisk katolske, og tidligere har en stor Del af dem været omvendte til Kristendommen af Georgierne, hvad Indskrifter paa ossetisk og georgisk paa gamle Kirker endnu viser.

Kristendommen har imidlertid aldrig slaaet dybe Rødder iblandt dem, men har sat sine Spor i forskellige Ceremonier; saaledes faster de tre Gange om Ugen, slagter Paaskelam og Faar paa den hellige Georgs Dag. Endvidere opretholdes endnu mange gammeliranske Skikke, saaledes Køb af Hustruen, der mindst betales med 18 Køer eller en lignende Værdi, højst 8 Gange 18 Køer. Ved Dødsfald hylér Kvinderne lydeligt, river sig i Haaret, medens Mændene pisker sig og tilføjer sig Saar med Knive. Blodhævn hersker endnu imellem dem, men undertrykkes af Russerne. Et Mord kan dog i Almindelighed sones med Bøder, og her finder vi atter Tallet 18 flere eller færre Gange, eftersom den myrdede staar paa et højere eller lavere Trin. Deres Sprog er nu bevist at være af iransk Afstamning og ligger imellem Armenisk og Nypersisk med Bestanddele af Huzværesh og Parsi.

Den belgiske Direktør, der havde levet her i nogle Aar og tillige opholdt sig andre Steder i Kaukasus, var meget meddelsom og fortalte mangt og meget om Osseternes Liv og Færden, som det her vilde føre for vidt at referere. Natten tilbragte vi i al Ro, og næste Formiddag kørte vi afsted nedad, naaede om Eftermiddagen Alagir, skiftede Heste her, og ankom til Darkok saa betids, at vi med Aftentoget atter kunde gaa til Vladikaukas.

Billederne er efter Fologratier tagne af Forf.

De vigtigste af danske i arktiske Egne udførte Rejser og Forskninger.

Af Oberst Emil Madsen.

(Sluttet.)

I 1872—1874 havde en østerrigsk ungarsk Ekspedition opdaget Franz Josephs Land. I 1875 og 1876 havde Nordenskiöld gjort Rejser langs Asiens Nordkyst til Jenisseis Munding, og dette havde vakt Forhaabninger om en brugelig, om end besværlig Handelsvej fra Evropa til sidst nævnte Sted. Derpaa foretog Norden-skiöld i Aarene 1878—80 sin berømte Rejse rundt om Asien¹⁾, paa hvilken han som den første omsejlede Asiens nordligste Punkt Kap Tjeljuskin, og Isen først

viste sig hindrende Øst for samme. Der udgik under Paavirkning heraf saa en dansk Ekspedition, der skulde søge at komme frem et Stykke af samme Vej, og saa muligt videre nordpaa, men for hvilken det dog ikke lykkedes. Den ledes af daværende Premierløjtnant, nu Kommandør og Jagtkaptajn A. P. Hovgaard, der havde ledsaget Nordenskiöld paa hans Rejse omkring Asien, og bekostedes af nu afdøde Etatsraad Gamél, efter hvis forlængst afdøde Moder Skibet, der førte Ekspeditionen, fik Navnet Dijmphna, og hele Ekspeditionen ofte kaldtes Dijmphna-Ekspeditionen. Som Hovgaards Ledsagere maa nævnes Kaptajn af Marinen N. Th. Olsen

¹⁾ Nordenskiöld, Vegas Rejse omkring Asia og Evropa. Kristiania 1881.

og Kommandør A. Garde, den daværende italienske Løjtnant de Rensis, Distriktslæge J. S. A. Borch og stud. mag. Th. Holm, nu Professor i Brookland i Amerika. Ekspeditionen afgik fra Danmark den 18. Juli 1882 og kom den 1. Aug. til Vardø. Det var da sydlig Vind med mildt Vejr, hvad der vakte Forhaabninger om gode Isforhold; men disse blev snart skuffede. Den 7. Aug. mødtes en tæt Rand af Drivis, der strakte sig tværs over Farvandet fra Øen Kolgujev til Øen Mesdusjarskii ved Novaja Semljas Sydvestkyst. Efter at have maatte vente flere Gange og sejle i forskellige Retninger og efter at have mødt nogle fremmede Skibe, som Dijmphna snart skiltes fra, slap Skibet den 6—7 Sept. ind gennem den kariske Port, var den 7. ved Waigatsj-Øen og den 8. ved Handelspladsen Chabarowa, paa Fastlandet ved Strædet Jugor Sjar mellem Waigatsj-Øen og Fastlandet. Herfra var det Meningen at gaa gennem Malygin-Strædet mellem Halvøen Jalmal (den samojediske Halvø) og den ud for denne liggende Ø og derpaa søge at naa Havnen ved Jenisseis Munding. Dette lykkedes dog ikke. Derimod traf Ekspeditionen paa den vanskelige Rejse i Isen i det kariske Hav den 17. Sept. 2 Dampskibe i Besæt, Varna og Louise, der om Bord havde de hollandske Deltagere i den internationale Polar-Kommissions Ekspedition, som skulde været landsatte i Dickson-Havn, og om hvilke man i Dijmphna formodede, at de forlængst var ankomne dertil. De blev truffet ikke langt fra Fastlandet, paa $69^{\circ} 51' \text{ n. B.}$ og $65^{\circ} 00' \text{ ø. L.}$, og under de for Haanden værende Omstændigheder maatte Dijmphna blive i Nærheden af den for at yde den Hjælp, den formaaede. Man maatte træffe Foranstaltninger til om fornødent at forlade Skibene og søge Land; men dette blev dog foreløbig ikke nødvendigt. Alt i Slutningen af Oktober viste største Delen af Aarsisen sig skudt op i Terasser; men den nærmeste af disse var dog endnu ca. 50 Alen fra Skibene. Det var lykkedes Skibet Louise at komme bort; men Dijmphna og Varna blev tvungne til at blive, hvor de var, og Natten mellem den 3. og 4. Nov. naaedes de af Skruningerne. Der maatte anlægges et Depot paa Isen, og med denne drev nu de to Skibe i Løbet af November om mellem $70^{\circ} 10' \text{ og } 70^{\circ} 30' \text{ n. B.}$, $63^{\circ} \text{ og } 65^{\circ} \text{ ø. L.}$ Store Besværigheder blev Følgen heraf; thi ofte maatte der tages Ophold paa Isen, og Depoterne flyttes. Den 24. Dec. indtraf saa stærke Presninger, at Varna omtrent blev knust, medens Dijmphna forblev uskadt, og dette maatte nu tage den hollandske Ekspedition om Bord. Imidlertid aftog Presningerne derefter, og efter Slutningen af Februar opstod der fuldstændig Ro i Isen.

I April gjordes Dijmphna klar til Afgang, og Depoterne inddroges, og tillige blev der gjort store Anstrengelser for om muligt at holde Varna oppe. De viste sig frugtesløse. I Juni og Juli forsvandt først Sneen og derpaa ogsaa til Dels Isen. Den revnede overalt den 11. Juli, og Skibene drev med jævn Fart mod den kariske Port. De var dog endnu langt fra frie. Varna gik til Bunds den 24. Juli paa $71^{\circ} 4' \text{ n. B.}$, $63^{\circ} 3' \text{ ø. L.}$, medens Dijmphna tæt ved det laa i en Vaage, som det ikke kunde komme ud af. Det var ikke langt fra Land, og heraf benyttede den hollandske Ekspedition sig og forlod Dijmphna den 1. Aug., medens der paa dette blev truffet den Bestemmelse, at hvis Dijmphna ikke kunde komme los, skulde Løjtnant Olsen med 10—12 Mand vende hjem over Land, medens de øvrige vilde forblive om Bord og om fornødent overvintre endnu en Gang. Hertil kom det dog ikke. Vel indtraf det Uheld, at Skrueaklen knækkede, og at det optog lang Tid at faa den istandsat. Skibet maatte lade sig drive, saa at det stundom var ved Waigatsj-Øen og stundom ved Novaja Semlja, og der indtraf paany et Uheld med Maskinen. Forholdene var endnu den 20. Sept. saadanne, at alt blev gjort klart til at gaa fra Borde, hvis Skibet skulde blive knust. Da begyndte Driften endelig den 21. bestemt at gaa mod Sydvest. Dijmphna kom lykkelig ud af det kariske Hav, var den 4. Okt. i Nærheden af Kolgujev og indtraf den 10. i Vardø. Et nyt Uheld med Maskinen og stormfuldt Vejr forsinkede Rejsen herfra, saa at Dijmphna først indtraf i København den 3. Decb. 1883¹⁾.

Havde Rejsen saaledes end ikke naaet det tilsigtede Maal, havde den dog bragt betydelige Oplysninger om Isforholdene i og ved den kariske Port, særlig i et uheldigt Isaar, om hvor og hvorledes man bør søge at komme ind til Jugor Sjar, og om hvilke Ankerpladser paa Novaja Semljas Sydkyst man bør foretrække, og hvilke man bør undgaa.

I Aarene 1884 og 1885 foretog I. A. D. Jensen en Undersøgelse af Vestkysten mellem Godthaab og

¹⁾ Hovgaard, Dijmphna-Ekspeditionen 1882—83. Kbh. 1884. — Dijmphnas Tog til det kariske Hav, Særtryk af Berlingske Tidende. Medens i 1897 ikke mindre end 11 engelske og russiske Dampere lykkelig tilbagelagde Vejen fra Vardø til Ob og Jenissei, mislykkedes Farten ganske 1899, efter at der tidligere mentes at være opnaaet en ret regelmæssig Forbindelse mellem Archangelsk, Vardø, Newcastle samt Bremen og Ob og Jenissei (Petermanns Mitteilungen 1896, 134, 1897, 248, 1899, 248). Iagttagelserne under Dijmphna Ekspeditionen angaaende Temperatur, Lufttryk og andre atmosfæriske Forhold er optagne i det danske meteorologiske Instituts foran nævnte Exploration internationale des régions arctiques.

Holstensborg eller omtrent mellem 64° og 67° , en Strækning, der mod Nord begrænsedes af den Egn, han berejste i 1879, og mod Syd sluttede sig til den Strækning, han havde været med at undersøge 1878. Jensen afrejste fra København den 19. April 1884, sammen med daværende Assistent ved det mineralogiske Museum J. Lorentzen og Marinemaler Riis-Carstensen. Lorentzen døde dog den 5. Maj, da Skibet var paa $58^{\circ} 10'$ n. B. og $20^{\circ} 25'$ v. L., og hans Lig sænkedes i Havet. De andre kom den 29. Maj til Holstensborg og foretog de Undersøgelser, som var deres Rejsses Formaal i Egnen S. for Holstensborg. Af de Fjorde, som de naaede, udmærkede den forholdsvis lille Kangerdluarsugsuak, hvis Munding ligger ca. 11 Mile S. for Holstensborg, nærmest S. for den foran (S. 8) nævnte Itivdle, sig ved i Naturskønhed at overgaa omtrent enhver af de Fjorde, som Jensen ellers havde set i Vestgrønland. Der bemærkedes en Saltvandsø paa $66^{\circ} 56'$, ca. 600' over Havet, i hvis Nærhed, der efter Grønlændernes Udsagn skal findes flere Saltvandsøer. Der besøgte tillige en af de i Egnen indenfor Indlandsisen liggende Nunataker, der om Sommeren besøges meget af Renjægere¹⁾.

Samme Aar, 1884, besøgte daværende Kaptajn C. Normann²⁾ med Skonnerten Fylla de fleste af Kolonierne mellem Godthaab og Godhavn samt Jakobs-havn, og paa Rejsen foretoges Skrabninger af Havbunden³⁾. Deltagere i Ekspeditionen var nuværende Professor J. E. B. Warming, den forannævnte stud. mag. Th. Holm og nuværende Direktør for Arbejds- og Fabrikstilsyn Dr. phil. H. F. A. Topsøe.

I Sommeren 1885 ledsagedes Jensen af C. H. Ryder samt den senere Politilæge Søren Hansen. Efter at Afrejse fra København havde fundet Sted den 24. Marts, afsluttedes de i 1884 foretagne Opmaalinger og Undersøgelser i Sukkertoppens Distrikt, og disse fortsattes saa langt imod Syd, som ovenfor angivet. Nogle Dele af den undersøgte Egn frembød megen Interesse i geologisk Henseende ved de Terrassedannelser, der var frembragte af Elvene. I Godthaabsfjorden, over hvilken der iøvrigt længe havde være usædvanlig nøjagtige Kort, der skyldtes Samuel Kleinschmidt, død 1886, udstraktes Rejsen til alle dens større Forgreninger, undtagen den inderste. Derhos undersøgte forskellige Ruiner i den gamle Vesterbygd. En Del af de Egne, der

undersøgte, var ikke tidligere betraadt af nogen Evro-pæer, og en stor Lakune i Kendskabet til Vestkysten, især i orografisk Henseende, udfyldtes af Ekspeditionen. Ogsaa i zoologisk og botanisk Henseende var disse Egne saa godt som ukendte. Paa en Vægstensblok, der findes paa et Sted, Atanek, ca. 4 Mile inde i Landet N. for den n. ø. Arm af Godthaabsfjorden, fandtes kun indridsede Streger i Stedet for de Runer, Grønlænderne havde troet at se i dem, og den saa kaldte Jættestol, der findes i Dalen ved Fjorden og ligeledes antoges for et Mindes-mærke, viste sig blot at være en Klippe med en Del Jættegyrder¹⁾.

I 1886 foretog nuværende Kommandør Th. Braëm et Togt med Skonnerten Fylla. Deltager var den foran nævnte Th. Holm og nuværende Docent, Dr. phil. J. L. A. Kolderup Rosenvinge. Der erhvervedes en betydelig Samling af Planter m. m.

1886 og 1887 foretoges af C. H. Ryder, ledsaget af nuværende Kaptajn C. I. D. Bloch og, dog kun i 1886, af nuværende Professor, Dr. phil. N. V. Ussing en Undersøgelse af Vestkysten fra 72° til $74^{\circ} 35'$ med Tilslutning til den af Steenstrup i 1879—80 foretagne Opmaaling. Det var Opgaven ikke blot at kortlægge den nævnte Strækning, men ogsaa at undersøge Isranden og saavidt mulig Isbræerne med Hensyn til Højdeforholdene, Bevægelsen og Overfladens Beskaffenhed, samt de til dem knyttede Morænedannelsers Beliggenhed og Bestanddele. Særlig skulde den store Isfjord Øst for Upernivik undersøges, og derhos skulde der foretages antropologiske Maalinger. Opgaven blev fuldt tilfredsstillende løst. Efter at Afrejsen fra København havde fundet Sted den 9. Maj, begyndtes Opmaalingerne sidst i Juli ved Udstedet Proven, der ligger ca. $6\frac{1}{2}$ Mile S. t. Ø. for Upernivik. I begge Somre berejstes den til Opmaaling bestemte Kyststrækning. Paa denne bor paa Udstedet Tasiusak ($73^{\circ} 22'$) den nordligst boende Evro-pæer og paa Stederne Saitok og Itivdliarsuk ($73^{\circ} 31'$) de nordligst boende Grønlandere paa den danske Del af Vestkysten. Derefter er Kysten ubeboet til Kap York. Der naaedes noget forbi Gieseckes Isfjord, som Ekspeditionen tillagde dette Navn²⁾. Det mest karakteristiske ved den hele Kyststrækning, som indtil da havde været omtrent ganske ukendt, er dens store Røghed paa kalvende Bræer. Indlandsisen skyder ud paa 14—15 forskellige Steder, og egentlig maa man regne hele Strækningen fra $72^{\circ} 47'$ til $73^{\circ} 2'$ til Uperniviks Isbræ. Alle Bræerne er meget virksomme,

¹⁾ Meddelelser om Grønland, VIII. Riis Carstensen, der er død 1905, har tillige udgivet en illustreret Rejsebeskrivelse, *Two summers in Greenland*, London 1890.

²⁾ Død som Kommandør 1899.

³⁾ Meddelelser om Grønland, VII og VIII.

¹⁾ Meddelelser om Grønland VIII. Se om Kleinschmidt S. 87 f.

²⁾ Se foren S. 15.

saaledes, at naar man lægger alle Bræerne i Uperniviks Distrikt fra $72\frac{1}{2}^{\circ}$ sammen, faar man en kalvende Bræ paa omtrent 12 Miles Bredde eller en Tredjedel af hele Kystens Længde. Sætter man Bevægelsen til 30' i Døgnet, faar man ud, at der daglig frigøres et Stykke Is, hvis Areal er ca. $8\frac{1}{2}$ Million Kvadratfod. Nord for det nordligste af Ekspeditionen naaede Punkt kunde endnu ses en Række Isbjærge, det antydede, at der ogsaa der var livlige Bræer. Det er disse Masser af Isbjærge, som i Forbindelse med Vinterisen og de stærke Strømninger gør Melville-Buglen saa farlig for Navigationen, og det er disse Isbjærge, som efterhaanden driver sydpaa langs Amerikas Østkyst indtil 40° . Mange interessante iagttagelser gjordes angaaende forskellige Enkeltheder. Af Sommermaalingerne fremgik saaledes, at det stærkest bevægede, maalte Punkt i en Bræ i 24 Timer havde en Gennemsnitshastighed af 99', 3, i Dagene 13. og 14. Juni endog af 120', 6; men Bevægelsen var uregelmæssig. I April var der langt mindre Hastighed, indtil slet ingen, medens dog det ovenfor nævnte Punkt med 99', 3 Hastighed skred 32', 9 frem i Døgnet. Temperaturen i Isen i April var ikke under $\div 11^{\circ}$ C., medens Døgnet's Middeltemperatur i Kolonien var $\div 21-23^{\circ}$. I Uperniviks Isbræ iagttoes Gletsjerkorn, indtil saa store som Hønsæg. Tidligere var der ikke iagttaget Gletsjerkorn i den grønlandske Bræ-Is, snarest vel fordi det er sjældent, at man kan komme hen og undersøge Brækanten i kort Afstand. Ussing rejste hjem i Aug. 1886. De andre overvintrede i Upernivik og oplevede her en meget streng Vinter. De vendte hjem i Aug. 1887¹⁾.

I Sommeren 1888 berejste Steenstrup atter den grønlandske Kyst fra Godthaab til Julianehaab, undersøgte Egnen ved Kangerdluarsuk (se foran S. 24) og den øvrige Omegn af Julianehaab og fandt flere nye Mineralier, særlig ved Narsarsuk, paa Sydsiden af Fjorden Tunugdliarfik (den midterste af de tre dybt indgaaende Fjorde N. Ø. for Julianehaab). Han ledsagedes af Kolderup Rosenvinge. Steenstrup studerede ogsaa de gamle, nordiske Ruiner, angaaende hvilke han kom til det Resultat, at de havde været opførte af afvekslende Lag af Sten og Græstørv. Han ledede tillige for Kryolith-, Mine- og Handels-Selskabet den første større Indsamling af Mineraliet Eudialyt, et rødbrunt eller kirsebærfarvet Silikat, der indeholder ca. 5 % Zirkonjord, hvorpaa man støttede Forhaabninger om en teknisk Anvendelse i Belysningsøjemed²⁾. Der hjembragtes

en større Mængde¹⁾; men Forhaabningerne gik ikke i Opfyldelse. Desværre var de ved Steenstrups Rejser indtil 1880 tilvejebragte mineralogiske Samlinger for største Delen gaaede tabt ved Kristiansborgs Brand 1884, medens de dog til Dels erstattedes af dem, han da indsamlede. Derimod var hans Samlinger af Planteforsteninger undgaaet Tilintetgørelse, idet de opbevarede paa mineralogisk Museum.

Samtidig i 1888 fortsatte S. Hansen i Egnene om Disko-Fjord og Umanak-Fjord sine i 1885 paabegyndte Studier over Vestgrønlandernes Antropologi. Resultatet foreligger i en Afhandling i Meddelelser om Grønland²⁾.

I 1888 var det iøvrigt ogsaa, at Nansen, efter at Etatsraad Gamél havde tilbudt ham den Sum, han behøvede, og om hvilken han havde ansøgt den norske Stat, foretog sin berømte Rejse af 75 Miles Udstrækning paa Ski tværs over Grønland fra Østkysten til Vestkysten, idet han kom i Land den 29. Juli, steg op paa Indlandsisen den 15. Aug. paa ca. $64^{\circ} 24'$, den 24. Sept. naaede til Vestkysten³⁾ i Ameralik Fjord, der ligger nærmest Godthaab mod Syd og paa Rejsen overskred Landets flade Højderyg i en Højde af ca. 8665' og i en Kulde af indtil $\div 45^{\circ}$ C. i September. Navnet Gamél's Nunatak (ca. 6245' høj) paa en af de nær ved Opstigningsstedet liggende Nunataker er et vedvarende Minde om Etatsraaden.

I Sommeren 1889 udsendtes af Kommissionen nuværende mag. scient. Will Lundbeck tilligemed Botanikeren, nu mag. scient. N. Hartz, ansat ved Danmarks geologiske Undersøgelse, for at berejse Vestkysten i entomologisk og botanisk Henseende⁴⁾.

Samme Aar 1889 foretoges af Wandel med Skonnerten Fylla hydrografiske og zoologiske Undersøgelser i Davis-Strædet, i hvilket det viste sig, at det varme

i Meddelelser om Grønland VII, angivne 15 % menes at være for meget.

¹⁾ Indbydelsesskrift til Kbhs. Universitets Aarsfest til Erindring om Reformationen, 1894, 138. — Museet havde tillige modtaget en lille Samling af Mineralier fra Egnen ved Kap York ved daværende Inspektør for Nordgrønland S. Krarup Smith, som sendte den hjem 1881.

²⁾ Meddelelser om Grønland VII.

³⁾ Nansen, Paa Ski over Grønland. Kristiania 1890; det norske geografiske Selskabs Aarbog 1889—90. — I Forvejen havde den amerikanske Ingeniør Peary i 1886 foretaget en Vandring paa Indlandsisen i Egnen ved Jakobshavn og var naaet ca. 25 Mile ind paa denne.

⁴⁾ Resultatet af Lundbecks Undersøgelser findes i Meddelelser om Grønland VII, Resultatet af Hartz's i det samme Værk XV.

¹⁾ Meddelelser om Grønland VIII.

²⁾ De i Rørdam, Zirkonsyre fremstillet af Eudialyt, Afh.

Atlantehavs-Vand trænger op til $64\frac{1}{2}^{\circ}$, hvor ogsaa Havbunden hæver sig kendeligt (Hellefiskebankerne).

Tillige berejste i 1890 Lundbeck sammen med Hartz og Professor Bergendal fra Lund Nordgrønland som Fortsættelse af Ekspeditionen 1889.

Endvidere udsendtes 1890 under nuværende Kaptajn J. C. D. Bloch en Opmaalingssekspedition til Julianehaabs Distrikt. Sammen med ham var cand. phil. H. J. Lassen¹⁾. Tillige udsendtes 1893 nuværende Kaptajn T. V. Garde, ledsaget af daværende Sekondløjtnant, nu Legationssekretær i Rom Greve C. P. O. Moltke og den alt foran nævnte Tolk Johan Petersen for at komplettere det tidligere udførte, især med Hensyn til Søopmaaling. Der fremgik af Blochs Undersøgelser et Kort, som dog egentlig er sammensat af 2 Originalkort, hvoraf det nordlige er opmaalt af J. A. D. Jensen paa den af K. J. V. Steenstrup i 1877 ledede Ekspedition, medens det sydlige er fremgaaet af Blochs Opmaaling i 1890²⁾. I 1893 var det Opgaven at opmaale Skærgaardsfarvandene mellem den store Ø Nunarsuit (i Ydersiden af Julianehaabs Fjord) og Fastlandet og i det Hele den 30 Kvadratomile store Skærgaard mellem Nunarsuit og Julianehaab, der indeholder mellem 1000 og 2000 Øer. Til Trods for daarligt Vejr blev Formaålet naaet. Der foretoges ogsaa en Bestigning af Indlandsisen. Den begyndtes den 16. Juni fra det indre af Fjorden Sermitsialik, ca. 10 Mile N. V. for Julianehaab. Den 22. Juni var Deltagerne i Bestigningen, blandt hvilke Grev Moltke, uagtet han havde forvredet en Fod, naaede 14—15 Mile ind fra Udgangspunktet og befandt sig da omtrent paa Frederikshaabs Brede. De satte derpaa Kursen i sydligere Retning mod nogle Nunataker, som Steenstrup havde aflagt i 1877, og som omtrent ligger paa $61^{\circ} 30'$, N. t. V. for Julianehaab og er henved 7000' høje. Den 26. Morgen naaedes den nærmeste, og de stod da paa Grænsen mellem Indlandsisen og Sydgrønlands Bjærgmasser, adskilte ved et Dalstrøg fra de østlige Nunataker, der ikke var isolerede Fjældtoppe, men hørte til en sammenhængende, brat Fjældkæde, der strakte sig mod Nord fra Kystfjeldene omkring Nordre Sermilik-Fjord. Herfra tiltraadtes Tilbagemarchen, der ligesom Fremmarchen paa Grund af Snedækkets Beskaffenhed næsten kun foretoges om Natten. Paa Grund af Omvejen til Nunatakerne blev Vejen tilbage 22 Mile; men uagtet mange Revner i Isen og de ved disse foraarsagede Besværigheder naaede

de dog ned til Kysten den 29. De havde opholdt sig 13 Dage paa Indlandsisen, været standsede i 2 og havde i $11\frac{1}{2}$ Nat tilbagelagt 37 Mile. Den største Højde, nogen af deres Teltpladser havde, var 6990' den 22. Juni, og de befandt sig da paa 3 Mile nær midtvejs mellem Østkysten og Vestkysten, nærmest den sidstnævnte. Den største Højde, der naaedes paa Rejsen, var 7085' den 23. Juni, medens Plateauets Højde paa 62° kan anslaaes til 8000'. Det viste sig, at ved Sydgrønlands Alpelandskab med dets 6—8000' høje Toppe forvandler Indlandsisen sig Syd for 61° fra en sammenhængende Flade til mindre, lokale Snemarker og Gletsjere, der skyder ned mellem de bratte Fjældtinder. Indlandsisens sydligste Del viste sig ogsaa betydeligt mere hvælvet end Nansens Rejse havde paapekt¹⁾.

I Fjordene var i Reglen den største Dybde 150 til 200 Favne, undtagen i Bredefjord (den yderste Del af Sermilik), hvor der ikke naaedes Bund med 350. I de større Sunde var Dybden som Regel 20—50 Favne, enkelte Steder dog over 100.

I 1892 foretog nuværende Adjunkt, cand. mag. M. P. A. Traustedt en Undersøgelse af Dyrelivet i Disko-Bugt og en Indsamling af Planteforsteninger²⁾.

I Aarene 1891—92 udførtes tillige en større Ekspedition til Østgrønland. I Vinteren 1889—90 havde C. H. Ryder indgivet til Kommissionen for Grønlands Undersøgelse et Forslag om en Ekspedition til Scoresby Sund, hvor der skulde overvintres, og hvorfra der i 1892, saafremt Isforholdene tillod det, skulde gaas sydefter i Baade til Angmagsalik. Forslaget blev godkendt, og Rigsdagen bevilgede til dets Fremme 220,000 Kr., fordelte paa 3 Aar. Der erhvervedes til Turen den norske Søfangerdamper Hekla, og med denne afgik da Ekspeditionen den 7. Juni 1891. Deltagerne i den var foruden Ryder, nuværende Underdirektør af Flaadens Haandværkerkorps Helge Vedel, Zoologen cand. phil. Edvard Bay, Underkanoner E. Ancker, Tolk Johan Petersen, Grønlænderen Otto Andersen, Skibstømrer Kristoffer Threms og de norske Fangstmænd Arnoldus Allan og Gunnar Erichsen, samt som Naturforskere Hartz og nuværende Læge i Grønland, Dr. med. H. Deichmann. Det var Meningen, at de to sidste alt skulde vende hjem med Skibet 1891, hvilket dog ikke skete; thi, efter at Skibet paa Udturen havde naaet i Nærheden af Jan Mayen, haft en Del Besvær med Is og Taage, og efter at der var foretaget Udflugter i Land ved Kap

¹⁾ Død 1897.

²⁾ De til Kortet knyttede Bemærkninger findes i Meddelelser om Grønland VII, 145—162.

¹⁾ Meddelelser om Grønland XVI. Geogr. Tidskr. XIII.

²⁾ Beretning om Rejsen findes i „Erindringer fra Grønland 1892“, udgivet ved Udvalget for Folkeoplysningens Fremme. Kbh. 1895. — Traustedt er senere død.

Broer Ruys og paa Jamesons Land. og Skibet i Aug. var kommet ind i Scoresby Sund til den inden for Sundets ydre Del liggende Ø, som Ekspeditionen kaldte Danmarks Ø, og paa den var bleven anbragt i en Havn, som den kaldte Hekla Havn (ca 70° 27' n. B., 26° 12' v. L.), bestemte Ekspeditionen sig for, at Skibet skulde overvinde der for næste Aar at bringe Ekspeditionen til Kap Brewster. Godset landsattes da i Hekla Havn. Der oprettedes et Beboelseshus, Observatorier m. m., og Vinteren, der udmærkede sig ved, at Temperaturen stundom var mellem $\div 30^\circ$ og $\div 40^\circ$, medens der i Maj indtraf meget varmt Vejr med indtil $+ 11^\circ$, tilbragtes derpaa her. Paa langt udgaaende Slædeture, der udstræktes til ind i Juni, undersøgte i hele den omliggende Egn de derværende Bræer i omtrent alle Fjordgrenene, deriblandt ogsaa den, der findes i den længst mod Vest indgaaende Fjordarm, Vestfjorden. Først den 8. Aug. 1892 kunde Hekla Havn forlades, efter at alt Gods var bragt om Bord, og, da der var truffet den Aftale, at der skulde sendes Kul og Proviant til Dyrefjord paa Island, hvis Hekla ikke kom hjem i Efteraaret 1891, rejste Ekspeditionen derhen for at hente Forsyning, og fra Island rejste da Hartz og Deichmann hjem tillige med den norske Fangstmand Allan, der var bleven syg. Fra Island sattes Kursen mod Kap Grivel, men Isen tvang dem til at gaa ind til Tasiussak (Kong Oscars Havn) paa den store Ø i Angmagssalik¹⁾. Ryder vilde, medens Skibet blev liggende der, have gaaet nordpaa med 2 Baade, men maatte snart vende tilbage til Skibet, som da den 26. Sept. sejlede hjem fra Tasiussak. Ved Ekspeditionen var Kendskabet til Scoresby-Sund blevet udvidet, ligesom ogsaa Kendskabet til Befolkningen i Angmagssalik, hos hvilken der blev foretaget store Indkøb af etnografiske Sager²⁾. Mange naturvidenskabelige Iagttagelser var tillige blevne gjorte og danner med Beretningen om Ekspeditionen et afsluttet Hele³⁾.

1894 udsendtes Greve C. P. O. Moltke, ledsaget af nuværende Premierløjtnant af Flaaden, F. B. Froda (fh. Petersen) og nuværende Statsgeolog, cand. polyt. A. H. Jessen for geografisk og geologisk at undersøge Kyststrækningen mellem Julianehaab og Nanortalik, samt det Syd derfor liggende Arkipel og optage Kort derover. Tillige ønskedes en Undersøgelse af den hidtil ukendte Nordre Sermilik Isbræ m. m. Efter at Ekspeditionen havde naaet Nanortalik den 27. April, foretoges

Undersøgelserne, foruden at nogle Ruiner i Østerhygden opmaaltes. Det viste sig blandt andet, at Bevægelsen i en af de i Sermilik Fjord undersøgte Bræer var over 60' i Døgnet og saaledes den største, der indtil da var funden i det sydlige Grønland. Det viste sig ogsaa, at Indlandsisen i den undersøgte Egn hverken havde Overflade- eller Indre-Moræner, og de betydelige Morænemasser ved dens Rand maa derfor være Bundmoræner. I September begav Ekspeditionen sig til Julianehaab, hvor Froda og Jessen stilledes til Raadighed for den saa kaldte arkæologiske Ekspedition, medens Moltke rejste hjem¹⁾.

Den sidstnævnte Ekspedition, der foretoges samme Aar, lededes af Kaptajn Daniel Bruun, der ledsagedes af Sergent Jørgensen af 8. Bataillon som Tegner og Fisker Otto Hansen, der i Forvejen flere Gange havde været i Grønland. Den ankom den 9. Juni til Julianehaab og foretog derpaa Undersøgelser i Egnen ved dette Sted, og det lykkedes den, da den var bleven forstærket ved de foran nævnte Personer af Grev Moltkes Ekspedition, ganske at fuldstændiggøre Beskrivelsen af Ruinerne i Julianehaabs Distrikt, den gamle Østerhygd, der viste sig at omfatte ca. 40 Kvadratkilometer, i hvilke Antallet af de baade ved denne Ekspedition og tidligere undersøgte Ruingrupper gaar op til ca. 150. Det synes at være lykkedes at paavise Stedet for det gamle, meget omtalte, men tidligere fejlagtig bestemte Brattahlid. Adskillige aldrig forhen beskrevne Ruiner undersøgte, og det viste sig i det Hele taget, at vel laa Hovedmængden af Ruinerne inderst i Fjordene, fornemmelig ved Vandet, men ikke faa fandtes ogsaa inde i Landet i bølgeformede, græsrigge Egne, hvor saadanne forekom. Omtrent paa hvert Sted, hvor der havde været Mulighed for en Gaards Anlæg, havde der ogsaa været en saadan. Paa mange Steder, som kunde ses i Nordboernes Tid at have været bebyggede i stor Udstrækning, var dog nu det modsatte Tilfælde. Mange yderst interessante Enkeltheder angaaende Bygningerne kom for Dagen; men angaaende disse maa henvises til Beretningen om Ekspeditionen²⁾.

1895 og 1896 foretog Wandel med Ingolf paa det zoologiske Museums Foranledning to Togter til Danmarks- og Davis-Strædet efter at Rigsdagen havde bevilget 150000 Kr. til disse³⁾. Han ledsagedes af en stor videnskabelig Stab, i hvilken der befandt sig nuværende Professor Dr. phil. H. F. E. Jungersen, mag. scient.

¹⁾ Se foran S. 32.

²⁾ Meddelelser om Grønland XVII.

³⁾ Meddelelser om Grønland XVII, XVIII og XIX.

¹⁾ Meddelelser om Grønland XVI.

²⁾ Meddelelser om Grønland XVI.

³⁾ Den danske Ingolf-Expedition. Kbh. 1898 ff. Geogr. Tidsskr. XIII, XIV.

W. Lundbeck, Medhjælper ved zoologisk Museum. Dr. phil. H. I. Hansen, i 1896 erstattet af Dr. phil. Wessenberg Lund, Museumsinspektør, Dr. phil. C. E. H. Ostenfeld og Docent cand. mag. M. Knudsen.

1897 kortlagde Premierløjtnant F. B. Froda, nuværende Premierløjtnant J. T. Borg, Geologen cand. mag. H. Pjetursson og Adjunkt, mag. scient. C. Kruuse Partiet fra ca. $67^{\circ} 20'$ til ca. $69^{\circ} 20'$, hvorved den sidste Lakune paa Vestkysten udfyldtes. Tillige undersøgtes Bræerne i Blæsedal ved Godhavn. Samme Aar udsendtes den svenske Mineralog G. Flink til den af Steenstrup i 1888 besøgte Egn ved Julianehaab, og det lykkedes ham at finde flere nye Mineralier¹⁾.

1898 undersøgte Steenstrup sammen med cand. mag. Morten Porsild (fh. Pedersen) og Maleren, Greve H. V. Moltke det indre af Disko, paa hvilken Ø alle Dalene er lukkede i Bunden af Bræer fra det indre, isbedækkede Højland²⁾.

1899 fortsatte Steenstrup, ledsaget af nuværende Direktør cand. polyt. A. E. G. V. G. Theilgaard en i 1888 paabegyndt Indsamling af Eudialyt i Kangerdluarsuk for Kryolit-Selskabet, og foretog tillige nogle geologiske Undersøgelser.

1900 undersøgte Ussing sammen med Docent, cand. mag. O. B. Bøggild omstændeligt den hele Egn ved Julianehaab i mineralogisk Henseende³⁾.

Et stort Udbytte opnaaedes derpaa af den Ekspedition, der under Ledelse af nuværende Kaptajn G. C. Amdrup udførtes i Aarene 1898 til 1900. Den udsendtes for nærmere at undersøge den indtil da næsten ubekendte Kyst fra ca. 66° til Scoresby-Sund, og Carlsbergfondet havde stillet 150000 Kr. til Raadighed for den⁴⁾. Det var Meningen, at Ekspeditionen først skulde tilbringe et Aar i Angmagsalik, hvor der 1894 i Tasiusak var bleven oprettet en Missions- og Handelsstation, saa vende tilbage til Danmark og atter derfra gaa til Scoresby-Sund for senere fra dette som Udgangspunkt at foretage en afsluttende Ekspedition langs Kysten til Angmagsalik. Deltagere var foruden Amdrup, C. Kruuse,

nuv. Læge i Korsør cand. med et. chir. K. A. E. Poulsen¹⁾, Underkanoner Jakobsen samt Smed og Sømand Søren Nielsen. Ekspeditionen indtraf den 30. Aug. 1898 i Tasiusak. Her overvintredes, og der udførtes fra dette Sted, lige fra Efteraaret til Ekspeditionen vendte hjem den 3. Sept. 1899, en stor Mængde Ture til de omliggende Steder. Paa disse Ture, der udstræktes mod Nord indtil ved Aggas-Ø paa $67^{\circ} 22'$ udførtes Kortlægning af Kysten fra Angmagsalik indtil dette Punkt, og den skitseredes til c. 68° . Det hele Land ved Kysten kaldtes i Fortsættelse af det tidligere Christian IX's Land²⁾. Paa den langs Kysten mod N. foretagne Tur, paa hvilken der ialt i 53 Dage tilbagelagdes ca. 60 d. Mil, besøgte bl. a. den dybe Fjord Kangerdlugsuatsiak, der udmunder paa ca. $66^{\circ} 16'$, ved hvilken Ingolfs Fjeld hæver sig til en Højde af 7300', medens der dog længere inde i Landet findes endnu højere Fjælde. Hele Distriktet her havde tidligere været ligesaa befolket som Angmagsalik, men var det ikke mere. Af og til fandtes eskimoiske Husruiner og paa Halvøen Nualik, ca. $1\frac{1}{2}$ Mil S. for Aggas-Ø, fandtes i et Hus Skeletterne af 30—40 Mennesker, der ved en eller anden Hændelse var omkomne, og formodentlig hidrørte fra Folk, der i 1882 omtaltes som værende dragne nordpaa fra Angmagsalik.

Til den paafølgende Skibsekspedition, der udførtes fra 14. Juni til 4. Okt. 1900, anskaffedes Skibet Antarctic. Som Deltagere i Ekspeditionen maa nævnes, foruden Amdrup som Leder, mag. scient. N. Hartz som Næstkommanderende, C. Kruuse, H. Deichmann, mag. scient. S. Jensen³⁾, den svenske Docent Dr. O. Nordenskjöld, Premierløjtnant J. P. Koch, Kunstmaler E. Ditlevsen, Underkanoner A. Jakobsen, Smed S. Nielsen og Styrmand E. Mikkelsen Løht. Der ønskedes, at Skibet efter at have forladt Scoresby-Sund, hvorfra Amdrups Baadeekspedition vilde udgaa, skulde anløbe Dyrefjord paa Island, derfra gaa til Angmagsalik, hvor de videnskabelige Studier skulde fortsættes. Ekspeditionen skulde søge at undgaa en Overvintring⁴⁾.

Paa Udrejsen besøgte Jan Mayen, hvor man 2 Gange var i Land. Den 6. Juli viste sig en aaben Rende i Isen, og begunstiget af denne ankrede derpaa Skibet den 11. udfor Sydsiden af Sabine-Ø. Efter en Landgang paa Øen, hvor der fandtes en levende Lem-

¹⁾ Meddelelser om Grønland XIV. Undersøgelser af det nordre Atlanterhavs Vand anstilledes ogsaa i 1897 (Wandel og Ostenfeld, Iagttagelser over Overfladevandets Temperatur, Saltholdighed og Plankton paa islandske og grønlandske Skibsruter i 1897. Kbh. 1898).

²⁾ Meddelelser om Grønland XXIV. Som Bilag findes et smukt farvetrykt Billede af Nordkysten af Vaigat.

³⁾ Meddelelser om Grønland XXXII S. XVII.

⁴⁾ Den hele Udgift ved Ekspeditionerne blev dog, efter at det benyttede Skib var solgt, kun ca. 129,000 Kr.

¹⁾ Har ligesom Kruuse skrevet om Naturholdene paa Øst-Grønlands Kyst mellem 66° og $67^{\circ} 22'$ i Geogr. Tidskr. XV.

²⁾ Se foran S. 38.

³⁾ Død 1902.

⁴⁾ Se Meddelelser om Grønland X, 56. Beretningen om den hele Ekspedition findes i Meddelelser om Grønland XXVII.

ming, afgik Skibet til Kap Dalton (ca. $69^{\circ} 24'$), og her lossedes Godset d. 18. Juli i en lille Vig paa Forbjærgets Nordside, og der byggedes et Hus. Allerede den 22. begav Amdrup, ledsaget af Underkanoner Jakobsen, Smed Søren Nielsen og Styrmand E. Mikkelsen Løst sig ud paa den højst farefulde Rejse i Baad for at undersøge og kortlægge Kysten indtil Angmagsalik. Efter af og til at have være standset af Isen og tvungen til at hale Baaden frem over denne, efter derhos flere Dage at have været besværet af Taage, stundom ogsaa af Storm og Regn, og efter undertiden at have maattet sejle tæt ind under Bræer, naaede Amdrup den 2. Sept. til Kolonien Tasiusak. Hele den hidtil ukendte Strækning fra Kap Dalton til Aggas-Ø var da bleven kortlagt, og Strækningen mellem Kap Dalton og Tasiusak var saaledes bleven bekendt. Paa det Stykke, der ligger mellem Kap Dalton og den store Isfjord Kangerdlugsuak (ca. 68°) var der ikke fundet Spor af Eskimoer. Her i Nærheden fandtes derimod Ruiner af Huse, ligesom ogsaa den lidt S. for Fjorden liggende Ø N. Aputitek er det nordligste Sted, som Eskimoerne fra Angmagsalik har besøgt. Ved Kangerdlugsuak aftog ogsaa Isbjærgenes Mængde, og Landet skiftede Form, idet Bjærgene N. for Fjorden bestod af Basalt med takkede, forrevne Bjærgkamme, medens de S. for denne bestod af Gnejs og Granit. Kysten viste sig her stadig indskaaren med mange mindre Fjorde og Halvøer, medens den fra $68^{\circ} 07'$ til $67^{\circ} 25'$ fremtraadte som uindskaaren og med en kun hist og her lidet afbrudt Samling af mægtige Bræer, der væltede ned mellem en Række Fjældkæder med Hovedretning mellem N.N.V. og N.V.

Medens Kysten saaledes berejstes, foretoges der med Skibet Ekspeditioner til forskellige andre Steder. Først undersøgte under Hartz Kysten S. for Scoresby-Sund, som aldrig tidligere var bleven betraadt af Evro-pæere. Paa Dunholm c. 5 Mile S.V. for Kap Brewster (ved den sydlige Side af Mundingen af Scoresby-Sund) blev der truffet flere, forladte Eskimohuse, medens der derimod ikke saas Moskusokser S. for Sundet. Skibet gik derpaa ind i Hurry Insel, den lange Fjord der paa Sundets Nordside skyder sig frem mellem Jamesons Land og den langstrakte Halvø Liverpool-Kyst, derefter atter ud af Scoresby-Sund, langs Liverpoolkystens Østside og ind i det N. for denne værende Davy-Sund, hvis inderste Del kaldes Kong Oscars Fjord. Adskillige Steder gjordes der under Vejs Landgang. Ved en af disse iagttoges i det indre af Jamesons Land talrige Moskusokser, og her fangedes den, der kom til Københavns zoologiske Have, medens derimod de Rensdyr, som tidligere havde sværmet om der,

var forsvundne. Efter en Landgang i Kong Oscars Fjord den 1. Sept. afgik Skibet til Island, var den 5. i Dyrefjord og afgik atter den 7. til Angmagsalik. Det tilbagelagde Vejen uden at hindres af Is. Den 11. indtraf det i Tasiusak, og derfra vendte den samlede Ekspedition hjem den 17.

Ved Ekspeditionen udvidedes Benævnelsen Christian IX's Land til at gælde hele Strækningen fra Dannebrog Ø¹⁾ til Scoresby-Sund, og mange Forbjærge m. m. opkaldtes efter Ledere og Deltagere i Grønlandsekspeditioner, samt forskellige andre samtidige, i Videnskaben kendte Mænd²⁾.

Ved samtlige ogsaa de af fremmede indtil Aar 1900 udførte Ekspeditioner til Østkysten var da den hele Strækning paa denne bleven undersøgt fra Kap Farvel til Kap Bismarck eller fra $59^{\circ} 49'$ til $79^{\circ} 01'$, og deraf de 12 Breddegrader fortrinsvis af danske³⁾.

Samtidigt med de ovenfor nævnte i det sidste Tiaar af det 19. Aarhundrede fra Danmark udførte Ekspeditioner foretoges fra forskellige fremmede Lande andre Ekspeditioner, der ligeledes i det mindste for en stor Del havde Grønland til Maal og saaledes bidrog til at udvide Kendskabet til Landet i sin Helhed⁴⁾.

Af disse Ekspeditioner maa særlig nævnes de, som foretoges af den alt foran nævnte amerikanske Marineingeniør Peary. Han drog første Gang ud i 1891, berejste derpaa paa en Slædetur, der i 1892 udgik fra Overvintringsstedet ved Inglefield-Golf, i hvis Nærhed der befandt sig ikke faa Eskimoere, paa ca. $77^{\circ} 35'$, den nordligste Del af Grønland, overskred Indlandsisen i en Højde af 8000', paaviste, at Grønland er en Ø, og naaede til Østkysten paa $81^{\circ} 37'$, $34^{\circ} 5'$ v. L., hvor Bugten, der skærer sig ind mellem Grønland og den nordfor denne liggende Roosevelt-Ø kaldtes Independence-

¹⁾ Se foran S. 29.

²⁾ Ogsaa Carlsberg er ikke bleven forglemt, idet den Fjord, der fra Nord til Syd skyder sig ind imellem Jamesons Land og Liverpool-Kysten, modsat Hurry Inlet, er bleven tit lagt Navnet Carlsberg Fjord.

³⁾ Meddelelser om Grønland XXVII.

⁴⁾ Tillige foretoges en Del andre til de om Grønland liggende Have og Egne. Af saadanne kan nævnes Nansens Rejse med Fram, paa hvilken Nansen naaede til $86^{\circ} 14'$ (Nansen, Fram over Polhavet, den norske Polarfærd 1893 - 1896, Kristiania 1897), Andrées ulykkelige Ballonfart, der udgik d. 11. Juli 1897 fra Spitzbergen (Andersson, G. A. Andrée. Hans Føljeslagare och hans Polarfærd, Stockholm 1906) Hertug Luigi af Abruzzernes Ekspedition til Franz Josephs Land 1899-1900, paa hvilken hans Adjutant Cagni paa en Slædetur i April 1900 naaede $86^{\circ} 34'$ uden at finde noget Land N. for Franz Josephs Land, det nærmeste nogen indtil da var kommen Nordpolen (Luigi Amedeo af Savoy, On the Polar Star, London 1903).

Bay, og den store i den nedgaaende Gletsjer Academy-Glacier. I Aarene 1893 til 1895 foretog Peary en ny Ekspedition til de samme Egne og undersøgte under denne ved Kap York mærkelige Meteorstene, af hvilke to hjembragtes, medens den største, der angives at veje ca. 90 Tons, først bragtes 1897 til New York, efter at man alt 1896 havde arbejdet paa dens Transport med stort Besvær.¹⁾ Ogsaa Melville-Bugten undersøgtes af den Peary ledsagende Nordmand Astrup, som senere er død. Af de ca. 32 Mile Kystland mellem Kap Melville og Kap Red Head udgjordes mere end 22 Mile af vistnok meget aktive Bræer. Peary gik atter ud 1898, overvintrede atter til 1902, berejste Nordkysten af selve Grønland og de N. for samme liggende Øer Markham og Roosevelt, kom langt mod Øst til den lille Ø Wyckeff (Wyckoff), Øst for Roosevelt-Ø, og fandt det nordligste Punkt paa Øerne at ligge paa $83^{\circ} 39' 3''$.

I 1891, 1892 og 1893 foretog v. Drygalski glacial-geologiske Undersøgelser ved Umanak Fjord paa Vestkysten og ved Jakobshavn²⁾.

Samtidig udførte den svenske Geolog Björling sin anden Ekspedition, der fik et sørgeligt Udfald, idet han under sine Undersøgelser af Kyterne ved Melville-Bugten led Skibbrud i Aug. 1892 ved Carey Øerne, og han tillige med sine Ledsagere, blandt hvilke der angives at have været en dansk, Kaptajn Kann, maa formodes at være omkomne, da man ikke senere har haft Efterretninger fra dem³⁾.

1898 drog Sverdrup ud paa Fram. Det var hans Plan at rejse gennem Smiths-Sund, Kennedy- og Robeson-Kanalen saa langt nordover langs Nordkysten af Grønland som muligt for at overvintre og derpaa foretage Slædeekspeditioner til Nordspidsen af Grønland og saa langt nedover paa Østkysten, som man kunde komme. Han kom dog ikke ud over Smiths-Sund, overvintrede 4 Gange ved Ellesmere og Kong Oscars Land og opdagede, kortlagde og benævnte i Løbet af de 4 Aar Øer og Farvande N.V. for samme

m. m. Blandt Sverdrups Ledsagere var den foran (S. 44) nævnte cand. phil. Edv. Bay.⁴⁾

I 1899 gjorde Nathorst, efter i 1898 at have besøgt Spitzbergen, Franz Josephs Fjord og Øerne samt Fjordene mellem denne og Davy-Sund til Genstand for grundige Undersøgelser⁵⁾. Der opdagedes den indtil da ukendte Forgørelse af Sundet, der fik Navnet Kong Oskars Fjord.

Det heldige Udfald gav Anledning til en ny Ekspedition, paa hvilken Professor Kolthoff Aar 1900 drog dels til Spitzbergen og dels til det n. ø. Grønland mellem Kap Broer Ruys og Sabine-Øen.

Det bør vistnok ogsaa nævnes, at den norske Kaptajn Nære i Aaret 1900 naaede Grønlands Østkyst paa $75^{\circ} 30'$, det nordligste indtil da med et Skib naaede Punkt.⁶⁾ Det angives dog ogsaa, at norske Fangstskibe i 1905 naaede ind til Kap Bismarck⁷⁾.

I vort Aarhundrede er der allerede udført flere forskellige Ekspeditioner. I Aarene 1900—01 har cand. mag. W. Thalbitzer foretaget Rejse til Nord-Grønland for at studere Eskimo-Sproget, Dr. med. Deichmann har 1901 foretaget bakteriologiske Undersøgelser i Vest-Grønland, og 1901—02 har cand. mag. Kruuse foretaget botaniske Undersøgelser i Angmagsalik. Samtlige disse Rejser er foranstaltede af Kommissionen for Grønlands Undersøgelse. Fremtrædende er derhos den saa kaldte danske literære Ekspedition, der udførtes af Forfatteren, cand. phil. L. Mylius Erichsen, stud. mag. Knud Rasmussen og Kunstmaler Grev H. Moltke. Den indtraf i Godhavn i Sommeren 1902, kom derfra til Jakobshavn og overvintrede her. I Febr. 1903 drog den til Upernivik og derfra videre i Marts langs Kysten i Melville Bugten til Kap York. Ekspeditionen opholdt sig derpaa paa Saunders Ø, midtvejs i Munden af Wolstenholmes-Sund, hvorfra den ønskede at gaa tilbage med skotske Hvalfangere. Disse vilde dog ikke tage Ekspeditionen med, skønt Grev Moltke var meget syg, da de ikke havde Læge om Bord og vilde blive længe ude i Davis-Strædet, medens de for Isforholdenes Skyld

¹⁾ Peary, Northward over the great ice, London 1898; Astrup, Blandt Nordpolens Naboer, Kristiania 1895. Meteorstenene blev alt omtalte af Ross 1818. Paa Foranledning af Christian VIII, der ønskede at faa dem herhjem, udsendtes en Ekspedition under Præsten Christoffersen fra Upernivik, og senere derpaa en anden under Myhre; men disse havde ikke Held med sig. Nathorst søgte ogsaa 1883 forgæves at komme til dem (Bruun, Kampen om Nordpolen, 215).

²⁾ Petermanns Mitteilungen 1901, 215.

³⁾ Se herom bl. a. v. Drygalski, Grønlands Gletscher und Inlandseis, i Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde, Berlin 1892, XVII, 1—62.

⁴⁾ Det norske geografiske Selskabs Aarhøg 1893—94, 142.

⁵⁾ Sverdrup, Nyt Land, Fire Aar i arktiske Egne, Kristiania 1903.

⁶⁾ Nathorst, Två somrar i Norra Ishavet, Stockholm 1901; Om 1898 års svenska polarekspedition, Ymer 1898, 321—348; Geologiska Föreningens i Stockholm Föreläsningar XXIII, 275. Der opdagedes bl. a., at det ved det inderste af Franz-Josephs Fjord liggende Bjærg Petermann-Spitze ikke som tidligere angivet er ca. 14000' højt, men kun vistnok ca. 9200'. Den nærliggende Payer Spitze fandtes at være ca. 7000' højt (Nathorst, Två somrar II, 246, 277).

⁷⁾ Petermanns Mitteilungen 1900, 220.

⁸⁾ Isforholdene i de arktiske Have S. II f.

ikke turde vende om og føre Ekspeditionen til Upernivik. Den forlod da først Saunders Ø i Decb. 1903 og gjorde et mislykket Forsøg paa med egne Kræfter at naa Upernivik, men maatte vende om og tog da Ophold hos Eskimoerne N. for Kap York til den 29. Jan. 1904, da den atter drog bort paa Slæder og nu den 9. Febr. naaede det nordligste, danske Udsted paa Vestkysten, Tasiusak. Grev Moltke forlod Grønland i Juli, medens Ekspeditionens andre Medlemmer først kom til København i November. Med Ekspeditionen var nuværende Dr. med. Alf. Bertelsen rejst ud for at studere de i Grønland forekommende Sygdomme. Han rejste dog paa Grønland ikke i Forening med Ekspeditionen men forlod den paa Udrejsen i Upernivik¹⁾.

Kommissionen for Grønlands Undersøgelse udsendte derhos i 1902 Dr. phil. M. C. Engell sammen med Premierløjtnant, nu Adjutant ved 6. Regiment, H. V. Schjerring for at foretage Undersøgelser og Opmaalinger ved Jakobshavns Isfjord og i den ca 2 Mile S.Ø. for Christianshaab liggende Fjord Orpigsuit. Da det var 22 Aar siden, at Hammer havde undersøgt Jakobshavns Isfjord, ønskedes en ny Undersøgelse for at bedømme mulige Forandringer i den. Ved et Triangelnet ønskedes der bestemt en Række Punkter, afmærkede med Varder, hvorfra der kunde maales til karakteristiske Steder paa og ved Bræen, saa at man ogsaa ved fremtidige Undersøgelser let kunde finde dem og foretage Eftermaalinger. Triangelnet ønskedes fortsat mod Syd langs Indlandsisens Rand, saa at ogsaa dens fremtidige Frem- eller Tilbageskriden kunde bestemmes. Endelig ønskedes ogsaa undersøgt den mærkelige, af Kalvis opfyldte, nordøstre Arm af Jakobshavns Isfjord Sikuijitsok, der var temmelig ubekendt og udmærker sig ved stadig at være tilstuvet, skønt der ikke synes at være nogen synderlig Bevægelse i den Bræ, der findes i den. Ekspeditionen kom den 19. Juni til Jakobshavn, den 28. til Jakobshavns Isfjord, og Maalingerne paabegyndtes. Det viste sig, at Bræen fra 1850, som alt foran omtalt, havde trukket sig stærkt tilbage. Ogsaa i vertikal Retning havde der vist sig en betydelig Formindskelse; men om Isen i det Hele og Store var i Fremgang eller Tilbagegang, kunde dog ikke afgøres. Ligeledes ved Orpigsuit, der undersøgtes særlig i Aug., viste der sig Tegn til Tilbagegang af Isen eller maaske snarere en lavere Stand af Isen; thi Isranden fandtes at staa omtrent paa samme Sted som tidligere. I et Strøg fandtes Indlandsisen at bestaa af valnødstore

Gletsjerkorn, og der fandtes ogsaa der i Egnen en Elv, der kom fra Indlandsisen og dannede et Vandfald med over 200' Højde, et af de højeste i Grønland. Det bekræftede sig, at der næsten overalt langs Nordgrønlands Kyster findes hævede Havstokke, saaledes som Steenstrup først har paavist det, og at der i det inderste af Fjordene findes Terrasser, der antyder en tidligere højere Vandstand, ligesom det i øvrigt ogsaa er paavist paa Østkysten, at Landet omkring Scoresby-Sund har hævet sig, og der er fundet subfossile Muslinger paa Danmarks Ø i en Højde af 200'. I Sept. besøgte Sikuijitsok Fjord, uden at synderligt Udbytte opnaaedes. Ekspeditionen indtraf atter i København i Okt.¹⁾

I 1902 udsendtes tillige af Kommissionen Mag. scient. M. P. Porsild for at foretage Undersøgelser af Vegetationen paa Disko og Dr. phil. Aug. Krogh for at foretage fysiologiske Undersøgelser.

1903 har Daniel Bruun atter foretaget arkæologiske Undersøgelser i Grønland, og 1903—04 har Engell foretaget glacial-geologiske Undersøgelser ved Jakobshavn.

I Aaret 1903 udsendte derhos Grosserer I. Bernburg 3 Undersøgelsesekspeditioner, Aaret derefter ifølge Allerhøjeste Concession af 29. Juni 1904 2 og i 1905 3, alle med praktiske Formaal. Disse Ekspeditioner ledes af de forhenværende Kolonibestyrere Hjalmar Knuhtsen, Justitsraad Rasmus Müller og C. Brummerstedt, Ingeniørerne Einar Krantz, R. G. G. Tiberg, W. Rasmussen, Gustav Lunn og den norske Stiger N. Lindås samt Jack Holstrøm. Omfattende Undersøgelser foretoges i Egnene ved Upernivik, Umanak, Ritenbenk, Kristianshaab, Egedesminde, Holstensborg, Sukkertoppen og Julianehaab. Der paavistes Stenkul af saa god Beskaffenhed, at det formenes, at den kan benyttes af de hjemgaaende Dampskibe foruden ogsaa til Koloniernes eget Brug, deriblandt til muligt at fremme en grønlandsk Industri f. Eks. Tilberedning af Gødning af Fiske-, særlig Hvalben. Grafit af forskellig Kvalitet er funden paa mangfoldige Steder. Kobber synes ogsaa at forekomme i ret betydelig Mængde. Ved Josvas Kobbermine²⁾ har Bernburg i 1905 ladet paabegynde rationel Grubedrift. Malmgangen paa dette Sted viste ved Arbejdets Begyndelse en Tykkelse af 21 Cm. og i 8 Meters Dybde en Tykkelse af 57 Cm. Ogsaa Marmor og Glimmer er fundne, og navnlig det sidste antages at kunne benyttes. Interessant er en Opdagelse, der er gjort af cand. polyt.

¹⁾ Meddelelser om Grønland XXVI. I geografisk Tidsskrift XVIII er af Premierløjtnant I. P. Koch fremsat en Kritik af Dr. Engells Fremgangsmaade, hvilken atter til Dels er imødegaaet af Engell i samme Tidsskrift.

²⁾ Se foran S. 18.

¹⁾ Se om Ekspeditionen det nys afsluttede Skrift: Mylius Erichsen og H. Moltke, Grønland

C. F. Jarl, nemlig at Flusspat er stærk radioaktiv (om end i ringere Grad end Uranbegmalmene), og at den sorte Kryolit, der omgiver Flusspaten, er svagt radioaktiv¹⁾.

Af fremmede Ekspeditioner til Grønland i den her omhandlede Tid kan nævnes foruden den alt foran omtalte, af Sverdrup udførte, der strakte sig over de første Aar af det indeværende Aarhundrede, endvidere den, som foretoges 1905 af Hertug Philip af Orléans²⁾, blandt hvis Ledsagere der befandt sig en dansk Zoolog, mag. scient. E. Koefoed. Efter at Hertugen var bleven forhindret i at naa Franz Josephs Land, vendte han sig mod Østgrønland og kom ind til Kysten i Egnen ved Kap Bismarck. Det nordligste Punkt, der naaedes, var et Forbjerg, der fik Navnet Kap Philippe (77° 36' n. B., 18° 36' v. L.), medens det til samme stødende Land kaldtes Terre d'Orléans. Kysten synes her mindre indskaaren end sædvanlig. Der fandtes Ruiner af Eskimo-Bygninger, saaledes som ogsaa andre ret hyppigt har fundet dem paa Østkysten, langs hvilken det saaledes kan formodes, at Eskimoere i sin Tid er vandrede.³⁾ Det formenes, at der findes et Land 11 til 12 Mile Øst for Grønlands Kyst paa 78° 16' 1). Efter Forlydende agter Hertugen i Foraaret 1907 at paabegynde en ny Ekspedition til Nordøstgrønland, hvor han vil søge at træffe sammen med den nedenfor nævnte Danmarks Ekspedition.

Adskillige Foretagender, baade fra dansk og fra fremmed Side er derhos dels paabegyndte dels under Forberedelse.

Det kan saaledes nævnes, at Grosserer Bernburg har fortsat de af ham begyndte Arbejder, der kronedes med stort Held, idet den nu bearbejdede Kobbermine paa Alongorssuak (den tidligere Josva Kobbermine⁴⁾), baade i kvantitativ og kvalitativ Henseende er ganske enestaaende og antages at være den bedste af alle hidtil kendte. Den vil snart blive taget i stærkt udvidet Drift. Mag. scient. M. P. Forsild, der har besøgt Grønland 1898 og 1902, er i 1906 dragen ud for paa Disko Øen at oprette en stationær, biologisk Station, der ved Imødekommenhed fra forskellige Sider vil blive udstyret foruden med de til de biologiske Undersøgelser fornødne Fartejer og Instrumenter, samt med et Bibliotek, tillige med 2 seismografiske Apparater, saa at Stationen ogsaa ved disse vil kunne opfylde et af Vi-

denskaben længe næret Ønske. W. Thalbitzer afrejste atter 1905 ledsaget af sin Hustru for at fortsætte sine sproglige og etnologiske Studier ved Angmagsalik og kom tilbage 1906. Ved et indtrængende Studium af Angmagsalikernes Tale og Levesæt har Thalbitzer givet et stort Bidrag til en klarere Opfattelse af denne Befolknings Intelligens og i visse Henseender ogsaa dens Kultur i Modsætning til Befolkningens paa Vestkysten¹⁾.

I 1905 udsendtes af Indenrigsministeriet en Ekspedition for at undersøge Forholdene i Grønland angaaende Avl af Rensdyr. Den bestod af Forfatteren Knud Rasmussen og to Lapper. Knud Rasmussen er atter 1906 rejst til Grønland for at foretage Studier af grønlandske Sagn.

Den 9. Jan 1906 afrejste den alt foran (S. 47) nævnte Mikkelsen (Løht) fra København til San Francisco for derfra at begive sig til Egnene Nord for Beringstrædet. Den oprindelige Plan var, at han vilde lade sig landsætte paa Banks Land for derfra, efter at have overvintret, i 1907 at foretage en Slæderejse over den hidtil ganske ubekendte Strækning mellem Banks Land og Wrangels Ø ved Asiens Nordkyst. Som Deltagere i Ekspeditionen nævnes Ernst de Leffingwell fra Chicago, Geolog og Næstkommanderende, Dr. Howe fra Cambridge Universitet, Læge, den alt foran nævnte danske Dyrmer og Zoolog Ejnar Ditlevsen, den islandske Etnolog Stefansson, de Herrer Storkerson og Fiedler, foruden et Skibsmandskab bestaaende af seks Mand. Ifølge indtrufne Efterretninger²⁾ nedtes dog Ejnar Ditlevsen paa Grund af Sygdom til at gaa hjem fra Port Clarence i Alaska. Ekspeditionens Navn er The Anglo-American Polar Expedition.

Yderligere kan anføres, at Mylius-Erichsen i 1906 er gaaet ud paa en vidt omfattende Rejse, der skal udføres med Skibet Danmark, efter hvilket Ekspeditionen vil faa Navn. Rejsens Formaal skal være dels at udforske, hvad der kan oplyses om Eskimoernes Vandringer i Tilslutning til Moskusoksens og Rensdyrets langs Grønlands Nord- og Østkyst ned imod Angmagsalik, og dels at kortlægge den endnu næsten ganske ubekendte Kyststrækning mellem Kap Bismarck og den af Peary naaede Independence Bay, samt endelig at undersøge Øerne paa Nordsiden af Grønland og Havet mellem disse og udfor Nordostkysten i Retning af Spitzbergen. Det paatænkes omtrent paa 77° at anlægge et stort Depot og en Station, ved hvilke 4 Mand efterlades, medens Skibet gaar i Vinterhavn ved Shannon-Øen. Fra Stationen hvorhen

¹⁾ Meddelelser om Grønland, XXXII, 619.

²⁾ Duc d'Orléans, A travers la banquise du Spitzberg au cap Philippe, Paris 1907.

³⁾ Petermann, Mittheilungen 1905, 216.

⁴⁾ Isforholdene i de arktiske Have 1905 S. III.

⁵⁾ Jvf. S. 18.

¹⁾ En Skildring af Rejsen og Opholdet findes i Ill. Tidende XLVIII Nr. 10 og 11.

²⁾ Geogr. Tidsskr. XVIII, 323 m. fl.

10 Mand skulde begive sig i Febr. 1907, skulde derpaa Slædeekspeditioner med 13 Mand afgaa og forsøge dels at trænge frem til Grønlands nordligste Punkt og Øerne og Sundene ved dette og dels undersøge Dybdeforholdene i Havet ved at køre ud paa Havisen.

Efter Tilbagekomsten i Maj af de udsendte skulde Skibet afgaa til Franz-Josephs Fjord, hvor dernæst omfattende Undersøgelser skulde foretages, og hvor der skulde overvintres i 1907—08. I Foraaret skulde der foretages en Undersøgelse af Indlandsisen paa den hidtil ubetraadte Strækning V. og N.V. for Fjorden, og Indlandsisen muligt overskrides indtil Grønlands Vestkyst. Hjemrejsen skulde derpaa foretages, maaske fra Angmagsalik. Af den hele Udgift for Ekspeditionen, der ansloges til ca. 250000 Kr., medens den dog alt inden Afrejsen var betydeligt overskreden, skulde henved det halve udredes af den danske Stat. Som Deltagere nævnes Premierløjtnanterne af Flaaden A. Trolle og H. A. Ø. Bistrup, Premierløjtnanterne af Hæren I. P. Koch, der tidligere har deltaget i Amdrups Ekspedition, og N. P. Høeg-Hagen, Læge I. Lindhart, stud. polyt. Jærner, Skibsfører G. Thosttrup, stud. mag. F. Johansen, Lærer A. L. V. Manniche, cand. phil. A. Lundager, stud. med. P. Freuchen, Dr. phil. A. Wegener fra Tyskland, Malerne Aage Berthelsen og Achton-Friis m. fl.¹⁾

Det bør maaske ikke heller lades uomtalt, at der i 1906 af et Konsortium, der omfatter adskillige af de foran nævnte Grønlandsforskere, saaledes Kaptajn G. Amdrup, Kaptajn Daniel Bruun, Mylius Erichsen og N. Hartz, er indgivet til Indenrigsministeriet et Andragende om Bevilling til i 25 Aar at drive Fiskeri og Hvalfangst ved Grønland, samt der at drive Faareavl og anlægge Ræve-Stutterier og Edderfugle-Varp.

Det er Hensigten under streng Statskontrol at oparbejde Grønlands naturlige Hjælpemidler og opdrage den indfødte Befolkning til at deltage i dette Arbejde, indtil den har lært ganske at staa paa egne Ben i Erhvervslevet. I Sommeren 1906 udsendtes der tillige ved Indenrigsministeriets Foranstaltning under Ledelse af den færingske Fisker og Navigator N. Andreasen en Ekspedition for at undersøge Hav og Fjordfiskeriet.

Angaaende fremmede Ekspeditioner kan anføres, at Peary atter i Juli 1905 tiltraadte en ny Rejse, paa hvilken han ud for fra Grønlands Nordkyst under stort Besvær naaede det længste frem mod Nordpolen, som nogen endnu har naaet, nemlig til 87° 06' n. B., og at der om Bord paa den norske Kaptajn Roald Amundsens lille Skib Gjøa, der forlod Kristiania i Juni 1903

og lykkelig, som den første af alle, har gennemsejlet hele Strækningen Nord om Amerika fra Baffins-Bugten til Beringstrædet, befandt sig som Næstkommanderende den danske Premierløjtnant af Flaaden Gotfred Hansen¹⁾. Store Resultater kan forventes af Ekspeditionens Iagttagelser angaaende den magnetiske Nordpol. Tilmed er ved den de sidste, store, hidtil ukendte Kyststrækninger i Øgrupperne Nord for Amerika blevne kortlagte, Farvandet ved dem undersøgt, og store etnografiske, botaniske og mineralogiske Indsamlinger foretagne. Kyststrækningen ud imod Mc. Clintock-Kanalen fik Navnet Kong Haakon VII's Land.

I Juli eller August 1906 vilde Walter Wellman fra Spitzbergen foretage en Nordpolekspedition ved Hjælp af et Luftskib; men Udførelsen er bleven udsat til senere.

Medens fremmede lige fra Frobishers Dage til vor Tid har bidraget særdeles meget til Kundskaben om Grønland i dets Helhed, har Ekspeditionerne fra Danmark hidtil indskrænket sig til Undersøgelser af Grønlands sydlige Del; men denne, der er i Danmarks Besiddelse, er da til Gengæld bleven saa grundig og omstændelig undersøgt, at Landet nu kan siges at være forholdsvis nøje bekendt, kortlagt og beskrevet indtil de mindste Enkeltheder. Hvor store de opnaaede Resultater er, bedømmes bedst, naar det tages i Betragtning, hvor lang Tid og hvor mange Menneskers Arbejde der har været nødvendige for at naa frem til dem.

Endnu kan nævnes, at Principet om den indfødte Befolknings aktive Deltagelse i dens egne Anliggender er blevet fastslaaet ved Loven af 1. April 1905 om Kirke- og Skolevæsenet paa Grønland, og med denne er Begyndelsen gjort til de Love, der kan ventes, om Adskillelsen mellem Handelen og Administrationen samt Grønlands indre kommunale Styrelse.

Januar 1907.

E. S. Efter at ovenstaaende var skrevet og afsluttet, er der til nu hengaaet omtrent ti Maaneder, og der er selvfølgelig i den Tid forefaldet et og andet, som bør tilføjes, hvis Fremstillingen skal føres frem til den nuværende Tid.

Saaledes kan nævnes:

Læge G. Hansen (nævnt Sp. 39 og 41), der en Tid har fungeret som Distriktslæge i Godthaab, er i Sept. 1907 vendt tilbage til København.

Mag. scient. M. P. Porsild er lykkelig ankommen

¹⁾ Se nærmere herom Dannebrog 21. og 22. Juni 1906,

¹⁾ Se om Ekspeditionen bl. a. Dagens Nyheder 4. og 5. Sept. 1906 og Dannebrog 29. Novbr. s. A.

til Disko, og den biologiske Station paa denne Ø er bleven installeret.

Forfatteren Knud Rasmussen har tilbragt Vinteren 1906/07 i Umanak sammen med sin Søster, Frøken Vilhelmine Rasmussen, er derpaa rejst til Smiths-Sund og mener at ville gaa over til Ellesmere Land for at søge Oplysning om Eskimoernes Indvandringsrejse til Grønland i gammel Tid.

Kaptajn E. Mikkelsen (Løht) har i Tillæg til Illustreret Familie-Journal for 27. Oktbr. 1907 givet en første, udførlig Meddelelse om sin Ekspedition. Ifølge denne og andre tidligere indtrufne Beretninger maatte han paa Grund af Strøm- og Isforhold forandre den ovenfor nævnte, oprindelige Plan og gaa i Vinterkvarter paa Flaxman Island, tæt ved Alaskas Kyst, omtrent midtvejs mellem Point Barrow og Mackenzieflodens Munding. Fra Vinterkvarteret foretog Mikkelsen, ledsaget af Leffingwell og Storkerson fra 3. Marts til 15. Maj 1907 en Slædeekspedition, paa hvilken der naaedes ca. 26 d. Mile N. for Vinterkvarteret, men uden at der blev truffet noget Land. Lodning, ca. 11 Mile fra Kysten viste, at der ikke var Bund i en Dybde af 335 Favne. Skibet, der var en Træskonnert paa 66 Tons, blev forladt i Februar og huggedes op for, at Tømmeret kunde bruges som Bygningsmateriale i Land.

Den 31. Maj 1907 afrejste Indenrigsminister Sigurd Berg med Frue til Grønland for at besøge Kolonierne Godthaab, Egedesminde, Godhavn m. fl. Med ham fulgte Direktør Ryberg, Inspektør i Nordgrønland Daa-gaard Jensen, den tyske Dr. Stollberg, der vil foretage meteorologiske Undersøgelser i Nordgrønland, og en tysk Bergsteiger, som er engageret af den grønlandske Handel til at undersøge nye Kulbrud ved Umanak,

samt Læge Frisch fra Aarhus, der vil assistere Distriktslægerne i Grønland med Undersøgelser af Hudsygdomme. Efter en heldig og i alle Maader tilfredsstillende Rejse, paa hvilken endog Umanak besøgtes, og Indlandsisen besteges, kom Ministeren tilbage til København den 23. Juli 1907.

Ifølge de indløbne Efterretninger har Peary opgivet sin Nordpolsekspedition for Aaret 1907, og ligeledes har Wellmann opsat sin Ekspedition indtil videre.

Amundsen har begyndt en Skildring af sin berømmelige Rejse N. om Amerika (Amundsen, Nordvestpassagen, Kristiania 1907).

Udkommet er i 1907 Nordisk meteorologisk Aar-bog 1906, der indeholder Oplysninger om Isforholdene i de arktiske Have 1906, og Meddelelser om Grønland, XXX, 1. Afdeling og XXXIII, der indeholder Afhandlinger om forskellige grønlandske Forhold, Planter og Mineralier, samt Beregninger af Grønlands Areal, udførte af H. Prytz paa Grundlag af det af Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser af Grønland i 1906 udgivne Kort i Maalestokken 1:2,000,000. Ifølge disse Beregninger er hele Grønland 2,143,200 Kv. Km. eller 39,000 geogr. Kvml., medens det vestlige Kystland, S. for 75° n. Br., paa hvilket Kolonierne ligger, er 116,000 Kv. Klm. eller 2100 geogr. Kvml. I Geografisk Tidsskrift XIX, 56—69 og 70—75 har Thalbitzer skrevet om Eskimokulturen ved Angmagsalik og Porsild om Rejsningen af den arktiske Station paa Disko.

Mindre Meddelelser.

Fra Hr. Fritz V. Holm har Selskabet modtaget en Meddelelse om, at han paa en Rejse i Nord-Kinas Indre har faaet fuldført en nejagtig Replica af Granit af den berømte nestorianske Sten, som staar udenfor Sians (Sianfu) Vestport. Inskriptionen, der baade er paa kinesisk og syrisk, er fortræffelig gengivet paa Facaden, ligesom de store Drager paa Toppen er udmærket kunstnerisk fuldførte. Hvis det lykkes Hr. H. at faa den ca. 4000 Pund tunge Sten bragt til Kysten og herfra til Evropa, agter han at stille en Gengivelse i Gihls til den danske Regerings Disposition som Gave. Monumentet daterer sig fra 781.

Ejnar Mikkelsens Ekspedition i Beaufort-Havet. I „The geographical Journal“, Novbr. 1907, findes en meget sympatisk Artikel om vor Landsmands, Ejnar Mikkelsens, Ekspedition i Beaufort-Havet, hvorhen han rejste paa Skonnerten „Duchess of Bedford“ for at faa opklaret, hvorvidt der, som oftere omtalt, muligvis skulde findes et Land i dette Hav Nord for Alaska. Fra Flaxman Island foretog M. en Slæderejse mod Nord i Februar 1907 og tilbagelagde en Strækning af c. 800 Km. uden at støde paa Land, og Lodninger c. 80 Km. fra Kysten, der viste Dybder paa 630 Meter, lader rimeligvis formode, at der ikke findes Land i denne Ret-